ՌԱՄԱ մեթոդաբանություն

Ռեսուրսների արդյունավետ ու մաքուր արտադրությունը (ՌԱՄԱ) կանխարգելիչ բնապահպանական ռազմավարությունների համապարփակ և շարունակական կիրառումն է գործընթացների, ապրանքների ու ծառայությունների արդյունավետությունը բարձրացնելու և մարդկանց ու շրջակա միջավայրի վրա ռիսկերը նվազեցնելու համար: ՌԱՄԱ նպատակն է արտադրել ավելի քիչ ռեսուրսներով և միաժամանակ նվազագույնի հասցնել շրջակա միջավայրի վրա ազդեցություններն ու բարձրացնել ընդհանուր արտադրողականությունը: Փոքր ու միջին ձեռնարկությունների (ՓՄՁ-ներ) համար ՌԱՄԱ մեթոդաբանությունը արդյունավետ գործիք է ծախսերը նվազեցնելու, ինչպես նաև ՓՄՁ-ների մրցակցային առավելությունները բարելավելու ու էկոլոգիապես մաքուր գործելակերպ կիրառելու համար: Ինչպես նաև, ՌԱՄԱ-ն համարվում է ՓՄՁ-ների շրջանում շրջանաձև տնտեսության սկզբունքների ներդրման և խթանման արդյունավետ գործիք:

«ԳՈՍ» ՓԲԸ - ՁԿՆԱԲՈՒԾԱՐԱՆ

Կազմակերպության մասին

Գտնվելու վայր՝ Լիճք (Գեղարքունիքի մարզ)
Հիմնական ապրանքատեսակներ՝ ծիածանախայտ և Գեղարքունի իշխան, խեցգետին
Աշխատակիցների թվաքանակ ՝ 7
Հիմնական շուկան՝ Հայաստան, Ռուսաստան
Հիմնադրման տարեթիվ՝ 1973

«ԳՈՍ» ՓԲԸ-ն հիմնադրվել է 1973 թվականին և գտնվում է «Սևան» ազգային պարկի տարածքում: Նախկինում ընկերությունը եղել է Գեղարքունիքի մարզի ամենամեծ ձկնաբուծարանը և զբաղվել է իշխանի և կողակի բուծմամբ: Ներկայումս ֆերմայում բուծում են կոմերցիոն ձկներ՝ ծիածանախայտ և գեղարքունի իշխան, ինչպես նաև խեցգետին (հիմնականում ռուսական շուկայի համար): Խեցգետնի պաշարների կրճատման պատճառով ընկերությունն այժմ կենտրոնացած է իշխանի արտադրության և վաճառքի ծավալների ավելացման վրա: Ընկերության հիմնական նպատակն է վաճառել բարձրորակ, թարմ ձկնամթերք ինչպես ներքին, այնպես էլ միջազգային շուկաներում, ինչպես նաև նվազեցնել արտադրության ընդհանուր ծախսերը: Իր արտադրանքի որակը բարելավելու և էներգիայի տարեկան բարձր ծախսերը լկրճատելու շարժառիթով ընկերությունը մասնակցել է ՌԱՄԱ ցուցադրական նախագծին «Կանաչ տնտեսություն Արևելյան գործընկերության տարածաշրջանում» **EU4Environment (2019-2024)**. շրջանակներում:

ԱՌԱՎԵԼՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1	2	3	4
3 ՌԱՄԱ տարբերակ (կենտրոնացված էներգիայի և ռեսուրսների արդյունավետության վրա)	Էլեկտրաէներգիայի տարեկան սպառման կրճատում	Տարեկան 5,676,480 խմ կեղտաջրերի կրճատում	Տարեկան 49 տոննա CO_2-ի կրճատում

Նախագծի մոտեցումները

ՌԱՄԱ գնահատումն ուսումնասիրել է արտադրական տարածքը և բացահայտել ՌԱՄԱ տարբերակներ, որոնցից ընկերության կողմից առաջնահերթություն է տրվել հետևյալ երեք միջինից բարձր ծախսատարության առաջարկություններին:

ՌԱՄԱ տարբերակ 1: Ֆոտովոլտային (ՖՎ) արևային համակարգի տեղադրում: Այս միջոցառումը Ներառում է ՖՎ կայանի տեղադրում՝ ընկերության էներգետիկ կարիքները հոգալու համար՝ օգնելով նրան դառնալ էներգետիկ առումով անկախ և զգալիորեն նվազեցնելով էլեկտրաէներգիայի ծախսը:
ՌԱՄԱ տարբերակ 2: Ձկների համար բուծարանի հիմնում: Սա զգալիորեն կնվազեցնի շուկայից ձկների գնման հետ կապված ծախսերը:
ՌԱՄԱ տարբերակ 3: Ավտոմատ կերակրման դիսպենսերային՝ բաշխման, համակարգի տեղադրում: Սա կօգնի խնայել հումքը՝ արդյունավետ կերպով կազմակերպելով ձկների սնուցման համակարգը: Խորհուրդ է տրվում թթվածնի հաշվիչներ տեղադրել բուծման լճակներում: Թթվածնի հաշվիչները, կերակրման պլանը և կերերի յուրացման գործընթացի արդյունավետությունը կկարգավորվեն հարմարեցված համակարգչային ծրագրաշարի օգնությամբ:

ՊԱՀՊԱՆԵԼՈՎ ՁԵՌՔԲԵՐՈՒՄՆԵՐԸ

Հիմնական ՌԱՄԱ գործողություններ

ՏԱՐԲԵՐԱԿ 1	Ֆոտովոլտային (ՖՎ) արևային համակարգի տեղադրում:
ՏԱՐԲԵՐԱԿ 2	Ձկների համար բուծարանի հիմնում:
ՏԱՐԲԵՐԱԿ 3	Ավտոմատ, կերակրման բաշխիչ համակարգի տեղադրում:

Հիմնական տնտեսական ցուցանիշներ

ՌԱՄԱ ՏԱՐԲԵՐԱԿՆԵՐ	Ներդրում (եվրո)	Խնայողություն (եվրո/տարի)	Հետգնման ժամկետ (տարի)
Տարբերակ 1:	137,000	8,670	
Տարբերակ 2:	74,463	12,410	12
Տարբերակ 3:	100,000	8,000	

Ռեսուրսների խնայողություն

ՌԱՄԱ ՏԱՐԲԵՐԱԿՆԵՐ	Էլ.էներգիա (Կվտժ/տարի)
Տարբերակ 1:	121,384
Տարբերակ 2:	/
Տարբերակ 3:	/

Աղտոտվածության ընդհանուր նվազում

ՌԱՄԱ ՏԱՐԲԵՐԱԿՆԵՐ	ԸՆԴ. CO_2(Տ/ՏԱՐԻ)	Կեղտաջուր ($մ^3$/տարի)
Ընդհանուր:	49	5,676,480

“Մեր ընկերությունը ցանկանում էր ծանոթանալ ՌԱՄԱ-ի վրա հիմնված ժամանակակից արտադրական պրակտիկաներին և ԵՄ-ում առկա օրգանական սննդի արտադրության պահանջներին: ՌԱՄԱ ցուցադրական նախագծի շնորհիվ մենք իմացանք, որ արտադրության գործընթացի յուրաքանչյուր փուլում կարելի է խնայողություններ անել: Քանի որ մենք նախատեսում ենք բարձրացնել և՛ արտադրական գործընթացների արդյունավետությունը, և՛ ձկնամթերքի բազմազանությունը, ՌԱՄԱ ծրագիրը մեզ ոգեշնչել է ՌԱՄԱ միջոցառումների հետագա իրականացման վերաբերյալ նոր գաղափարներով հանդես գալ,- ասաց տնօրեն պարոն Կարեն Սողոմոնյանը:”

ՌԱՄԱ-ի ներդրումը եղել է ԵՄ-ի կողմից ֆինանսավորվող «ԵՄ-ն շրջակա միջավայրի համար» գործողության մաս և իրականացվել է ՄԱԿԱԶԿ-ի կողմից: Այս համատեքստում **«Գոս»-ը** միացել է «ՌԱՄԱ» ցուցադրական նախագծին, որը մշտադիտարկվելու է «ԵՄ-ն շրջակա միջավայրի համար» գործողության շրջանակներում: Հետագա այցելություններ են իրականացվել նաև՝ ստուգելու առաջարկվող ՌԱՄԱ տարբերակների իրականացումը: «ԵՄ-ն շրջակա միջավայրի համար» ծրագիրն օգնում է Արևելյան գործընկերության գործընկեր վեց երկրներին պահպանել իրենց բնական կապիտալն ու բարձրացնել մարդկանց բնապահպանական բարեկեցությունը՝ աջակցելով շրջակա միջավայրին առնչվող գործողություններին, ցուցադրելով և բացելով ավելի կանաչ աճի հնարավորությունները և ստեղծելով շրջակա միջավայրի ռիսկերն ու ազդեցությունները ավելի լավ կառավարելու մեխանիզմներ: Լրացուցիչ մանրամասների համար այցելեք՝ **www.eu4environment.org**

Այս հրատարակությունը պատրաստվել է Եվրոպական միության աջակցությամբ: Դրա բովանդակությունը բացառապես ՄԱԿԱԶԿ-ի պատասխանատվությունն է և պարտադիր չէ, որ արտահայտի Եվրոպական միության տեսակետները:
© – 2023 – ՄԱԿԱԶԿ: Բոլոր իրավունքները պաշտպանված են. Լիցենզավորված է Եվրամիությանը՝ համաձայն պայմանների:

ՄԱԿ-ի Արդյունաբերական Զարգացման Կազմակերպություն
տիկին Տատյանա Չերնյավսկայա
«ԵՄ-ն շրջակա միջավայրի համար» ծրագրի ղեկավար
Հեռ: +43 1 26 0 26 5520
Էլ. հասցե: t.chernyavskaya@unido.org

Կոնտակտներ:
Տարածաշրջանային Բնապահպանական Կենտրոն Կովկաս
Հասցե: Հայկական ազգային գրասենյակ
Այգեստան փ.**7,** շենք **N 2, 0010,** Երևան
Կայք: www.recp.am
Հեռ: +374-115-75-148